

Behandelingsvoorstel voor de commissie Ruimte en Groen
Met uitnodiging van de statencommissie Water en Milieu

Onderwerp: Provinciaal Uitvoeringsprogramma 2004-2007

Cie-datum : 8 maart 2004

Cie-nummer: 2004REG39

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op: 17 februari 2004 inspraak:nee
eerdere behandeling in cie: nee
in PS: nee

Behandelend ambtenaar: J.I.G. Spieksma
Portefeuillehouder: J.P.J. Lokker

toestel: 258 2589

Inleiding

Dit is het vierde Provinciale Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied (PUP) van de Provincie Utrecht, dat is opgesteld in het kader van het sturingsmodel voor het landelijk gebied. Dit PUP beschrijft de uitvoering van het provinciale beleid voor het landelijk gebied voor 2004 voor wat betreft gebiedsgerichte projecten, de grondverwerving en (land)inrichting voor 'groene' doelen, EU-cofinancieringsregelingen en een aantal meer specifieke instrumenten voor uitvoering in het landelijk gebied. Het betreft de uitvoering van beleid binnen de vastgestelde beleidslijnen, zoals vastgesteld door Provinciale Staten.

Vervolg inleiding op pagina 2: ja

Wordt geagendeerd:

X voor korte bespreking (er kunnen enkele kleine opmerkingen worden gemaakt) en vervolgens ter kennisneming.

Relevante vragen over het PUP 2004-2007 zijn:

- Kunt u het eens zijn met de begrotingswijziging voor de uitvoering van de Natuurbeschermingswet (€ 24.780). De door LNV beschikbaar gestelde middelen op te nemen in de begroting van 2004.
- Kunt u zich vinden in de voorgestelde programmering voor 2004 van de Subsidieregeling Gebiedsgericht Beleid en reconstructie concentratiegebieden (SGB) zoals opgesteld door de gebieden en aangevuld door de thematische beleidssectoren.
- Kunt u het eens zijn met de nieuwe SGB programmering voor de jaren 2002 en 2003. Deze zijn aangepast aan de nieuwste inzichten en het aanbod aan projecten in de gebieden.
- Kunt u zich vinden in de keuze voor afronding van de lang lopende landinrichtingsprojecten.
- Kunt u het eens zijn met de prioritering van de grondverwerving

Vervolg van pagina 1

Dit PUP beschrijft de uitvoering van het provinciale beleid voor het landelijk gebied voor 2004. De keuzes die gemaakt worden betreft de prioritering bij de inzet van de beschikbare (rijks)gelden voor de realisering van het vastgestelde beleid. Die gelden worden ingezet via de beschreven instrumenten zoals gebiedsgerichte projecten, grondverwerving en (land)inrichting. De doelen die bereikt worden zijn de vastgestelde doelen zoals afgesproken in het natuurbeleid, milieubeleid, het verdrogingsbestrijdingsbeleid, het bodemsaneringsbeleid etc. Binnen die vastgestelde beleidskaders geeft het PUP 2004-2007 richting aan de uitvoering.

Intensivering van het budget 2004 en de gevolgen van de bezuinigingen 2002

Dit jaar is er voor de uitvoering van het beleid, na de forse bezuiniging op de rijksbegroting van vorig jaar, € 700 miljoen voor 4 jaar extra ter beschikking. Voor 2004 is dat ongeveer € 90 miljoen, oplopend tot ongeveer 200 miljoen in 2007. Het Ministerie van LNV heeft het budget toegeedeeld aan vooral de realisering van de EHS en een kleiner deel in de uitvoering van de reconstructie. Doordat de gelden zijn toebedeeld aan specifieke 'EHS' budgetten, of randstadgroenstructuur budgetten zijn er in landinrichting voor 2004 weer forse problemen.

Landinrichting

De eerder genoemde forse bezuinigingen van twee jaar geleden hebben vooral de landinrichtingsbudgetten getroffen. Er is weinig budgetruimte voor nieuwe landinrichtingsprojecten. Er wordt daarom binnen de provincie Utrecht nagedacht over de mogelijkheden voor voorfinanciering van de uitvoering van inrichting. Vooral nog wordt er in dit PUP niet uitgegaan van provinciale voorfinanciering van Landinrichting. Wanneer voorfinanciering van (land)inrichting aan de orde komt zal dit punt apart worden besloten in Gedeputeerde Staten en ter kennisname worden doorgestuurd aan de Commissie Ruimte en Groen. De gesprekken over voorfinanciering zijn zowel intern als extern (met LNV en andere provincie) nog in volle gang.

In de huidige programmering krijgt afronding van langlopende projecten prioriteit omdat deze nu in het afrondende stadium verkeren. Juridisch afdwingbare afspraken volgend uit het Plan van Toedeling dienen binnen redelijke termijn te worden gerealiseerd.

Verwerving

Voor de verwerving van gronden voor 'groene' doelen in 2004 is landelijk € 173 mln. euro aan rijksmiddelen beschikbaar, onderverdeeld naar de doelen EHS € 150,3 mln., Vinac recreatief groen € 22,8 mln. en overige doelen (staats- en recreatiebossen, landbouw en overige doelen). Deze landelijk beschikbare rijksmiddelen zijn in IPO-verband verdeeld naar rato van de totale aankoopkosten van de restantaakstelling van deze doelen per provincie.

Aldus is voor 2004 € 15,0 mln. aan de provincie Utrecht toegeedeeld voor grondverwerving, onderverdeeld naar EHS € 10,1 mln., Vinac recreatief groen € 2,1 mln. en de overige doelen € 2,8 mln.

Overige beschikbare middelen voor grondverwerving in de provincie Utrecht

Voorfinanciering bedrijfsvergroting

In het kader van de gebiedsgerichte projecten De Venen, Rak Kromme Rijn en Langbroekerwetering hebben de provincie Utrecht en het ministerie van LNV afgesproken dat de provincie Utrecht de aankoop van gronden ten behoeve van agrarische bedrijfsvergroting (voor)financiert. Het ministerie van LNV rekent financiering van agrarische bedrijfsvergroting niet meer tot haar taak.

De grondverwerving voor de Rak Kromme Rijn is in 2003 afgerond. Voor De Venen en Langbroekerwetering is de inschatting dat de provincie in totaal een bedrag van ca. € 0,8 mln. zal dienen voor te financiering voor bedrijfsvergroting.

Voorfinanciering grondverwerving EHS door de provincie

Voor grondverwerving EHS en gebiedsgericht beleid heeft de provincie afgelopen september besloten € 3.000.000,- voorfinanciering mogelijk te maken en deze afspraken zijn bevestigd door LNV. In dit PUP wordt er daarom wel uitgegaan van de mogelijkheden voor voorfinanciering van grondverwerving.

In november 2003 heeft de minister van LNV de provincies gevraagd de grondverwerving t.b.v. de EHS in 2004 en 2005 voor te financieren. De provinciale voorfinanciering voor een bedrag van € 3,0 mln. past hierin. Er spelen nog wel vragen op welke wijze deze gelden misschien ook interprovinciaal inzetbaar zijn, andere provincies hebben namelijk ook mogelijkheden voor voorfinanciering grondverwerving gemaakt. Door beschikbaar stelling van deze gelden via het groenfonds kan onderlinge uitwisseling van deze gelden aan de orde zijn en dat kan de mogelijkheden voor de inzet van geld versoepelen. Hierover zal, wanneer hier een afspraak voor gemaakt wordt een apart besluit worden voorgelegd aan GS en de Commissie Ruimte en Groen.

In 2003 zijn deze € 3,0 mln. aan voorfinanciering nog niet benut door DLG. Het achter de hand hebben van de middelen heeft wel tot gevolg gehad dat DLG vanaf september 2003 de grondverwerving weer voortvarend heeft kunnen oppakken en daardoor eind 2003 landelijk vrijvallende middelen voor grondverwerving heeft kunnen benutten. Vanuit wordt gegaan dat de beschikbare € 3,0 mln. aan voorfinanciering in 2004 wel daadwerkelijk zal worden besteed.

Prioriteitstelling

Het beschikbare bedrag van € 18,5 mln is nog niet genoeg voor de wensen in 2004. De prioriteitsstelling is als volgt: Er is allereerst gekozen de realisatie van gebiedsgerichte projecten voorrang te verlenen, met uitzondering van Langbroekerwetering en Linschoten. In Langbroekerwetering worden namelijk goede kansen gezien voor de realisatie van nieuwe natuur via particulier natuurbeheer. Aan het landinrichtingsproject Linschoten is in het geheel geen geld toegeedeeld omdat het project nog niet van start is.

Kanttekening bij de programmering voor grondverwerving is dat de verdeling indicatief is voor 2004, de grondmarkt is grillig. De verdeling is vooral richtinggevend voor de te leveren inspanningen door DLG. Van belang is dat over een aantal jaren gemeten het tempo van de grondverwerving binnen een gebied/project wordt gehaald.

Stimulering gebiedsgericht beleid (SGB)

De noodzaak tot zo spoedig mogelijk vaststellen van het PUP 2004-2007 ligt in het feit dat het PUP beleidskader is voor de uitvoering van de SGB en dat pas na vaststelling ervan geld uitgegeven kan worden.

Bij de SGB programmering voor 2004 is zoveel mogelijk rekening gehouden met de prioritaire thema's van het rijk en de indicatie van bijdragen per thema die het rijk te kennen heeft gegeven. Dit betekent dat op verzoek van het Ministerie van VROM een aanzienlijk deel van het te besteden SGB budget geprogrammeerd is op 'Milieu' doelen. Deze doelen uit de SGB regeling behoeven nog goedkeuring van de EU. Indien er op 1 april 2004 nog geen duidelijkheid is over deze goedkeuring van de milieudoelen binnen de SGB zal de programmering op dat moment bijgesteld worden.

Voor de uitvoering van de SGB in 2004 is landelijk een bedrag aan rijksmiddelen beschikbaar van € 28,9 mln.. Het aandeel van de provincie Utrecht in de beschikbare verplichtingenruimte van de SGB-regeling bedraagt voor 2004 6,2%. De beschikbare middelen voor de uitvoering van de SGB komen hiermee op € 1,79 mln.. Alle SGB projecten zullen indien mogelijk medegefinancierd worden via het Rijks-POP. Het totale budget dat beschikbaar is voor de SGB komt hiermee maximaal op € 2.23 mln. De totale vraag naar SGB-subsidie in 2004 uit de SGB-gebieden (ambitie) komt redelijk overeen met het beschikbare budget voor de provincie Utrecht.

Specifieke provinciale middelen

In dit PUP is per onderwerp weer een verdere aanzet gegeven voor een totaal overzicht van de geplande activiteiten in het landelijk gebied in 2004. Hiermee wordt een integratieslag bij de uitvoering van projecten vergemakkelijkt.

Het PUP is niet de plaats waar de provinciale inzet van middelen ten behoeve van de uitvoering van de meeste projecten wordt genomen. Deze beslissingen zijn genomen in de begrotingsbehandelingen dan wel in specifiek daartoe ingediende plannen hiervoor. Het PUP is dan niet meer dan een plek waar een en ander naast elkaar staat en eventueel samenhang geconstateerd wordt.

Communicatie

De gevolgen van de vaststelling van het PUP zal met de landinrichtingscommissies en gebiedscommissies worden kortgesloten. In de verschillende gebieden zal men zich moeten beraden wat de consequenties van de programmering voor hun gebied zijn.

Bijlagen

Provinciaal Uitvoeringsprogramma 2004-2007

Toelichting:

Dit PUP vloeit voort uit de afspraken die zijn gemaakt tussen het IPO en de ministeries van LNV, VROM en V&W over het sturingsmodel voor het landelijk gebied. Afsproken is dat het rijk de uitvoering van het gebiedsgerichte beleid stuurt op hoofdlijnen en dat de provincies de uitvoering beleidsmatig aansturen via planvorming en programmering. Het sturingsmodel heeft betrekking op gebiedsgerichte rijksregelingen, zoals

landinrichting, de grondverwerving voor 'groene' doelen, de Subsidieregeling Gebiedsgericht Beleid (SGB), het Programma Beheer, het POP en de Reconstructie.

Met het sturingsmodel voor het landelijk gebied wordt gewerkt aan een meer doelgerichte en flexibele financiering van natuur-, milieu- en waterbeleid voor het landelijk gebied. Rijk en Provincie hebben afgesproken om de realisatie van het beleid zoveel mogelijk vorm te geven door de te realiseren doelen te formuleren in toetsbare termen, waarbij een directe koppeling plaatsvindt tussen de doelen en de daarvoor beschikbaar te stellen middelen. Het rijk spreekt de provincies aan op resultaten. Hiermee is de uitvoering van het beleid rondom het geïntegreerde gebiedsgerichte beleid volop in beweging.

Bestuursovereenkomst

Op basis van het sturingsmodel hebben het rijk en de gezamenlijke provincies in 2002 voor een periode van vier jaar een Bestuursovereenkomst gesloten. Hierin worden de gezamenlijke inzet van partijen, de te realiseren doelen en de daarvoor beschikbare middelen voor de gebiedsgerichte inrichting van het landelijk gebied vastgelegd. Over de verdeling van de beschikbare rijksmiddelen op basis van de bestuursovereenkomst worden vervolgens jaarlijks afspraken gemaakt tussen de provincies. In een doelmiddelentabel die onderdeel is van de overeenkomst wordt hiervan een overzicht gemaakt. De tabel is opgebouwd uit de tabellen van de afzonderlijke provincies.

In de Bestuursovereenkomst 2002-2005 zijn de beleidsintenties verwoord in tekst en een doel-middelentabel. In de tabel staan de operationele doelen vermeld voor het landelijk gebied en de hoeveelheid middelen (m.n. rijk-) die hiervoor beschikbaar zijn. Daarnaast hebben rijk en provincie onderwerpen opgenomen die nog onder het sturingsmodel moeten worden gebracht, zoals bijvoorbeeld Programma Beheer. Verder staan procesafspraken vermeld over onderwerpen die nog nadere uitwerking behoeven. De volgende bestuursovereenkomst zou 2005-2009 moeten behelzen.

Voor de uitvoering van de SGB in 2004 is landelijk een bedrag aan rijksmiddelen beschikbaar van € 28,9 mln..

PUP's

Op basis van de Bestuursovereenkomst stellen de provincies jaarlijks Provinciale Uitvoeringsprogramma's (PUP's) op eveneens voor een voortschrijdende periode van vier jaar. Hierin worden de te behalen rijks- en provinciale doelen voor de verschillende gebieden gekoppeld aan de beschikbare rijks- en provinciale middelen. De provincie is verantwoordelijk voor het maken van afspraken met de gebiedsgerichte projecten over de te realiseren doelen en de beschikbare middelen daarvoor.

In het PUP brengt de provincie de uitvoering van de verschillende beleidsonderwerpen in het landelijk gebied zoveel mogelijk met elkaar in verband. Het PUP zal daarmee uitgroeien tot een document dat overzicht geeft en een de prioritering vastgelegd van wat er komend jaar in Utrecht uitgevoerd gaat worden. Het PUP wordt hiermee een centraal document in de geplande reorganisatie van de diensten Ruimte en Groen en Water en Milieu ten aanzien van het beleid in het landelijk gebied.

Uitvoeringscontract

In principe sluiten en rijk en de provincies op basis van de Bestuursovereenkomst en de PUP's jaarlijks voor een voortschrijdende periode van vier jaar een Uitvoeringscontract. Het Uitvoeringscontract houdt een bestuurlijk en financieel commitment in: bestuurlijke overeenstemming tussen rijk en provincies over doelen, gebieden en inzet van middelen. Dit jaar wil het Ministerie komen tot afspraken met de individuele provincies, daarmee vooruitlopend op afspraken die men vanaf 2005-2006 in het kader van het Investeringsfonds Landelijk Gebied wil gaan maken.

Groeimodel/ ILG

Het jaar 2004 is weer een overgangsjaar geworden. De afspraken tussen rijk en provincies over een eenduidige koppeling van doelen en middelen zijn verder uitgewerkt, maar de overall sturingsafspraken met het Rijk worden op dit moment tegen het licht gehouden. In het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) wordt het gesprek gevoerd tussen rijk en provincie hoe de afspraken over de verdeling van middelen, gekoppeld aan de te behalen doelen en de geleverde prestatie. Vanuit de provincie zij er twee prioriteiten in deze besprekingen, namelijk langjarige zekerheid over de gelden en zeggenschap erover.

In verband hiermee is de monitoring en de terugmelding van de behaalde doelen van groot belang om het Rijk zicht te kunnen laten houden op de besteding van de middelen.

PUP 2004

Het PUP 2004 is opgesteld in overleg met DLG en met vertegenwoordigers van gebiedsgerichte projecten. Het PUP 2004 vormt tevens de basis voor de prestatie-overeenkomst die voor 2004 met DLG zal worden gesloten. Over de uitvoering van het PUP 2004-2007 zal begin 2005 verslag worden gedaan. DLG voert een groot deel van de regelingen uit, aangestuurd door de Provincie.

Op 29 januari 2004 is het voorgelegd aan de Provinciale Commissie Landelijk Gebied (PCLG) met uitnodiging van de PCWM. Op 8 maart 2004 wil GS de statencommissie Ruimte en Groen verzoeken om met uitnodiging van de statencommissie Water en Milieu het PUP 2004-2007 te agenderen.